

ΕΣΤΙΑ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ

ΕΝ ΤΩ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩ

ΕΝ ΤΩ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΞΑΜΗΝΟΣ ΔΡ. 8
ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ ΔΡ. 15

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΞΑΜΗΝΟΣ ΦΡ. 10
ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ ΦΡ. 20

ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ ΛΕΠ. 30

ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ ΛΕΠ. 40

ΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΑΙ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΩ 1876
Βραβευθὲν ὑπὸ τοῦ ἐν Παρισίοις Σουλῆγου πρὸς ἐπίσημον τῶν ἱερ. σπουδῶν,
ἀξιωθὲν ἀργυροῦ μεταλλίου ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς Δ' Ὀλυμπιάδος
καὶ χαλκοῦ ἐν τῇ Παγκοσμίῳ Ἐκθέσει τοῦ 1889.

1890—Τόμος Β', ἀριθ. 41.

ΕΚΔΟΤΑΙ Ν. Γ. ΠΟΛΙΤΗΣ ΚΑΙ Γ. ΔΡΟΣΙΝΗΣ

'Αθήναι, 14 Ὀκτωβρίου

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ: (Ἐν τῷ φύλλῳ): ΚΡΑΒΑΡΑ (ὀδοιπορικαὶ σημειώσεις), ὑπὸ Α. Καρκαβίτσα. — Οἱ ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ Ἐ ΤΟ ΜΕΓΑΛΩΨΥΧΟΝ ΕΥΕΡΓΕΤΗ ΤΟΥΣ ΑΝΔΡΕΑ ΣΥΓΓΡΟ, ποίημα ὑπὸ Γερ. Μαρκοζῆ. — ΑΝΩ ΚΑΤΩ, μυθιστόρημα Ἰουλίου Βέρν. (Μετάφρ. Ε. Ρ. Ρ.) — ΠΕΡΙ ΤΗΝ ΓΗΝ: Τὰ ἐνδότερα τῆς Ἀφρικῆς. — ΔΑΟΓΡΑΦΙΚΑ: ΕΘΙΜΑ ΕΝ ΚΕΦΑΛΑΗΝΙΑ ὑπὸ Η. Τσιτσέλη. — ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ: Ἀνάλεκτα, Χρονικά, Παντοῦα, Ἐδῶ κ' ἐκεῖ, Τρεῖς γυνῶμαι καθ' ἑβδομάδα, Ἐν παιγνίδιον κατὰ δεκαπενθήμερον. (Ἐν τῷ παραρτήματι): ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ. — ΕΙΔΗΣΕΙΣ. — ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ. — ΠΑΤΡΙΩΤΙΚΟΝ ΔΑΝΕΙΟΝ. — ΑΠΟΓΡΑΦΙΚΑ. — ΑΔΑΛΘΟΓΡΑΦΙΑ. — ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ. — ΠΑΙΓΝΙΑ ΚΑΙ ΖΗΤΗΜΑΤΑ.

ΕΙΚΟΝΕΣ: ΑΙΓΥΠΤΙΑ, (εἰκὼν Ι. Μπλόκ). — ΔΥΟ ΕΙΚΟΝΕΣ ΤΟΥ «ΑΝΩ ΚΑΤΩ». — ΠΩΣ ΗΜΠΟΡΕΙΤΕ ΝΑ ΣΗΚΩΣΕΤΕ ΕΝΑ ΠΟΤΗΡΙ ΜΕ ΑΝΟΙΚΤΟ ΧΕΡΙ (παίγνιον). — ΤΡΙΑ ΚΑΛΑΙΤΕΧΝΙΚΑ ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ

ΖΕΥΣ ΑΥΑΝΤΗΡ

Ἐν Ἑορικῷ εὐρέθη πρό τινων ἡμερῶν ἐπιγραφή ἀναγνωσθεῖσα ΗΘΡΟΣ ΙΕΡΟΥ ΔΙΟΣ ΑΥΑΝΤΗΡΟΣ (Ἵρος ἱεροῦ Διὸς Αὐαντήρος). Δυστυχῶς οὔτε τὸν λίθον εἶδμεν, οὔτε ἀποτύπωμά τῶν γραμμάτων, ἵνα κρίνωμεν ἂν εἶναι ἀσφαλῆς ἡ ἀνάγνωσις καὶ ὀρίσωμεν ἀκριβέστερον τὸν χρόνον, καθ' ὃν ἐπαράχθη ἡ ἐπιγραφή. Νομίζομεν ὅμως ὅτι δύναται ν' ἀναχθῆ αὕτη κατὰ προσέγγισιν εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ Δ' αἰῶνος π. Χ. δηλονότι ὀλίγα ἔτη μετὰ τὴν μεταρρύθμισιν τῆς γραφῆς ἐπὶ τοῦ ἄρχοντος Εὐκλείδου (403 π. Χ.), ἕνεκα τῆς ἐλλείψεως τοῦ στοιχείου Η πρὸς δὴλωσιν τῆς δασύτητος ἐν τῇ λέξει ἱ ε ρ ο ὤ καὶ τῆς παρουσίας τοῦ αὐτοῦ στοιχείου ἐν τῇ λέξει θ ρ ο ς· διότι ἐν ὀρικαῖς ἄττικαῖς ἐπιγραφαῖς παρέμενε καὶ μετὰ τὸν Εὐκλείδην ἐπὶ τινα ἔτη ἡ χρῆσις τοῦ Η πρὸς δὴλωσιν τῆς δασύτητος ἐν τῇ λέξει ταύτῃ τῆς δὲ λέξεως ἱ ε ρ ο ς προτίθεται πάντοτε τὸ Η ἐν πάσαις ταῖς πρὸ τοῦ Εὐκλείδου ἐπιγραφαῖς καὶ ἐν αὐταῖς ταῖς παραλειπούσαις τὸ στοιχεῖον τοῦτο πρὸ ἄλλων δασυνομένων λέξεων.

Ὁ εὐρῶν τὴν ἐπιγραφὴν καὶ ἀνακοινώσας αὐτὴν κ. Δ. Α. Ἀντωνάκοπουλος, ὑπάλληλος τῶν Μεταλλουργειῶν τοῦ Λαυρείου, ἀγγέλλει ὅτι πλὴν ταύτης εὗρε καὶ ἄλλον τοῦ Οἰδίποδος τάφου, ὡς ἐπακριβῶς (:) περιγράφεται, καὶ τὸν τῆς Εὐκλόου Δημήτρως ναόν, τὸ μέρος ἐνθα ἔκειντο τὰ τοῦ Πείριθου καὶ Ἐθυσίας σύμβολα πίστεως καὶ τὸ κοῖλον χάσμα.» (Νέα ἐφημερίς 11 Σεπτεμβρίου 1890). Δηλονότι πάντα ὅσα ἀναφέρονται ἐν τῇ περιγραφῇ τοῦ θανάτου τοῦ Οἰδίποδος παρὰ Σοφοκλεῖ (Οἶδ. Κολων. 1590 κ. ἐ.). Ταῦτα δ' ἀφορμὴν λαβῶν ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς, ἣν ὑπολαμβάνει ὡς κυρούσαν ἐπαρκῶς τὴν γνησιότητα τῶν εὐρημάτων. Ὁμολογουμένως πρὸς ἐπίτευξιν τοιούτων ἀποτελεσμάτων ἀπαιτεῖται μὲν καὶ πολλὸς ἐνθουσιασμός ὑπὲρ τῆς ἀρχαιότητος, ἀλλὰ συνάμα καὶ πολλὴ φαντασία καὶ ἐπιπλεονεκτήρια ἐλευθερία ἐν τῇ ἐρμηνεύσει τοῦ κειμένου τοῦ Σοφοκλέους. Σημειωτέον δ' ὅτι ἰδίᾳ περὶ τοῦ τάφου τοῦ Οἰδίποδος ὁ Σοφοκλῆς σαφῶς ὑποδεικνύει ὅτι εἶνε ἀνύπαρκτος καὶ οὐδαμῶς γῆς πρέπει να τὸν ζητῶσι, λέγων ὅτι τὴν θέσιν αὐτοῦ μόνος ὁ Ἐθυσεύς ἔγνω, ὅστις ὄφρα ἴσθη νὰ μὴ φανερώσῃ αὐτὴν εἰς κένενα Οἶδ. Κολ. 1760 κέ.)

Οὐδὲν ἦν τὸν ἡ ὀρικὴ ἐπιγραφή τοῦ Ἑορικοῦ ἔχει καὶ καθ' ἑαυτὴν πολλὴν σημασίαν, διότι ἐκ ταύτης μανθάνομεν ὅτι κατὰ τὸν Ε' ἢ Δ' αἰῶνα π. Χ. ἐτιμάτο ἐν τῇ Ἀττικῇ ὁ Ζεὺς ὑπὸ ἐπίκλησιν ἄγνωστον τέως. Ὁ κ. Ἀντωνάκοπουλος, εἰς ὃν μέγας ὀφείλεται ἔπαινος διὰ τὸν ζῆλον αὐτοῦ, παρακαλεῖ (ἐν Νέα Ἐφημερίδι τῆς 8 Ὀκτωβρίου) νὰ τῷ δοθῆ ἡ ἐξήγησις τῆς ἐπίκλησεως ταύτης. Ὡς ἀνεγνώσθη ὅμως ἡ λέξις εἶναι οὐ μόνον ἄγνωστος, ἀλλὰ καὶ ἀκατανόητος. Ἀδιστακτως δὲ νομίζομεν ὅτι πρέπει ν' ἀναγνωσθῆ «Αὐαντήρ», ἀντικαθισταμένου δηλαδὴ τοῦ ἀρκτηικοῦ Α διὰ τοῦ Α, οὗ στοιχείου ἡ μέση γραμμὴ ἐγένετο ἴσω; ἐξίτητος.

Τὸ δ' Αὐαντήρ εἶναι μὲν λέξις τὸ πῶτον νῦν ἅπαν τῶσα, ἀλλὰ κανονικῶς ἐσχηματισμένη ἐκ τοῦ ῥήματος α ὕ α ἰ ν ω, φανερόν ὅτι σημαίνει τὸν ξηραίνοντα, προσφύης οὕσα ἐπίκλησις τοῦ θεοῦ τοῦ θερινοῦ καύματος, τοῦ μαραινόντος τὰ βλαστήματα. Ὡς τοιοῦτος δ' ἐτιμάτο ὁ Ζεὺς καὶ ἐν Χίῳ, ἐπικαλούμενος Α ἰ θ ἰ ο ψ (Λυκόφρ. 537) καὶ ἄλλαχθ' ἐπικαλούμενος Σε ἰ ρ ἰ ο ς (Ἔτωμολ. τὸ μέγα σ. 710, 28). Πιθανῶς δὲ καὶ ἡ ἐν Ἀθήναις εἰς τιμὴν τοῦ Πολιεῶς Διὸς ἀγομένη κατὰ μῆνα Σχιροφοριῶνα (περὶ τὰς ἀρχὰς Ἰουλίου) ἑορτὴ τῶν Βουφονίων ἢ Διπολίων, ἐσχόπει τὸν ἐξίλασμον τοῦ θεοῦ τῶν ὀλεθρίων εἰς τὴν γεωργίαν καυμάτων. Διότι ἡ λατρεία καθόλου τοῦ Διὸς ἐν Ἀττικῇ, διατηρήσασα εὐκρινῶς τὸν ἀρχαῖον φυσικὸν τύπον, εἶχε διττὸν χαρακτήρα, δηλονότι ἐτιμάτο ὁ Ζεὺς καὶ ὡς θεὸς εὐλογίας κατὰ τὸ ἔαρ, ἐπικαλούμενος Μειλίχιος, καὶ ὡς θεὸς ὀλεθροῦ κατὰ τὸν χειμῶνα, ἐπικαλούμενος Μαυμάχτης. Ὅθεν ἐκ τοῦ εὐρεθέντος ὄρου μανθάνομεν τὴν ὑπαρξὴν ἐν Ἑορικῷ ἱεροῦ Διὸς Αὐαντήρος, καὶ τεκμαιρόμεθα ὅτι ὡς αἴτιος τῶν ἐπιβλαβῶν καυμάτων ἐτιμάτο πιθανῶς ὁ Ζεὺς διὰ τῶν συνήθων ἐν Ἀττικῇ τὰ π ο δ ι ο π ο μ π ἡ σ ε ω ν, ἥτοι ἐξίλαστηρίων τελετῶν πρὸς ἀποτροπὴν τῶν ἀπὸ τούτων κακῶν.

Ἡ λέξις Αὐαντήρ νομίζομεν ὅτι δύναται προσέτι νὰ ὀδηγήσῃ ἡμᾶς εἰς ὀρθότεραν κατανόησιν χωρίου τινὸς τοῦ Ἀριστοφάνους (Βάτραχ. 194), ἐν ᾧ εἰς τὸν δοῦλον Ξανθίαν, ἐρωτῶντα ποῦ θ' ἀναμένῃ, ἀποκρίνεται ὁ Χάρων, «Παρὰ τὸν Αὐαῖνον λίθον». Τὴν λέξιν Αὐαῖνον ὁ Θεσσαλονικὴς Εὐστάθιος θεωρεῖ πλεπασμένην ὑπὸ τοῦ Κωμικοῦ, τοῦτο δ' ἐπαναλαμβάνουσι τινες τῶν σχολιαστῶν, καὶ παραδέχονται οἱ πλείστοι τῶν νεωτέ-